

# การพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26

## Development of a Student Dropout Prevention System for Basic Education Institutions under the Office of Secondary Education Service Area 26

ประยูง ภูศรี<sup>1</sup>, สรวงสุดา สิงขรอาสน์<sup>2</sup>  
Prayung Phusri<sup>1</sup>, Suangsuda Singkronart<sup>2</sup>

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการออกกลางคันของนักเรียน  
ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา และการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน และเพื่อพัฒนาระบบ  
การป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยทำการวิจัย 3 ระยะ คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ส่ง  
ผลกระทบต่อการออกกลางคันของนักเรียน ซึ่งพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและ  
ตัวชี้วัดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา การป้องกันการออก  
กลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา  
เขต 26 โดยการใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงาน  
ด้านกิจการนักเรียน จำนวน 105 คน และ 3) เพื่อพัฒนาระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน  
สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 โดยการศึกษา  
แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 2 โรงเรียน และประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ  
จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล  
คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ  
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก  
ทุกด้าน

<sup>1</sup> นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

<sup>2</sup> วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

<sup>1</sup> M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education Mahasarakham University

<sup>2</sup> College of Music, Mahasarakham University



2. สภาพปัจจุบันการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านสถานศึกษา ด้านครอบครัว ด้านตัวผู้เรียน และด้านสังคม ส่วนสภาพปัญหาการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านตัวผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านสังคม ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านสถานศึกษา และด้านครูผู้สอน

3. ระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คนพบว่า ระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และระดับความเป็นไปได้ของระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนโดยรวมมีระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเช่นกัน

คำสำคัญ: ระบบการป้องกัน การออกกลางคันของนักเรียน

## Abstract

The research aimed to 1) study the factors affecting the students' dropout prevention system, 2) study the current state and problems of the students' dropout prevention system, and 3) develop the students' dropout prevention system for the educational institutions under the Office of Secondary Education Service Area 26, using the principles of research and development. The research was divided into 3 phases. Phase 1 was the study of the factors affecting the students' dropout prevention system. Phase 2 was the study of the current state and problems of the students' dropout prevention system for the educational institutions under the Office of Secondary Education Service Area 26, and Phase 3 was the development of the students' dropout prevention system for the educational institutions under the Office of Secondary Education Service Area 26. The samples comprised administrators and teachers who were in charge of the student assistance system and worked in the schools under the Office of Secondary Education Service Area 26 in the academic year 2015. The instruments were of two types: 1) the author-constructed questionnaire inquiring about the state and problems of the students' dropout prevention system, and 2) the statistics employed were the mean and standard deviation.

The results are as follows:



1. The factors affecting the students' dropout prevention system, on the whole, had the suitability in the high level. When considered by a spect, the aspect of the teacher was in the highest level. All the other aspects were in the high level.

2. The state of the students' dropout prevention system in the educational institutions under the Office of Secondary Education Service Area 26, on the whole, was in the high level. When considered by a spect, all aspects were in the high level. Meanwhile, the problems of the students' dropout prevention system, on the whole, were in the moderate level. When considered by a spect, every spect was in the moderate level.

3. The students' dropout prevention system in the educational institutions under the Office of Secondary Education Service Area 26, on the whole, had the suitability in the highest level. When considered by item, every item was in the highest level. And the possibility of the students' dropout prevention system, on the whole, was in the highest level. When considered by item, every item had the possibility in the highest level also.

**Keywords:** Prevention system, student dropout

## บทนำ

“การศึกษาภาคบังคับ” หมายความว่า การศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถึงชั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 6 ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาเมื่อผู้ปกครองร้องขอให้สถานศึกษามีอำนาจผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด มาตรา 12 ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาจัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการทุพพลภาพ ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ มาตรา 13 ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 6 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท มาตรา 15 ผู้ใดโดย

ปราศจากเหตุอันสมควร กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียนในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 2-7)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จังหวัดมหาสารคาม เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาการบริหารและการจัดการศึกษาสถานศึกษาในสังกัดระดับมัธยมศึกษา ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 35 โรงเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 37,407 คน นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จัดให้มีศูนย์ประสานงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่โรงเรียนมหาวิชานุกูล จากข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ในปีการ



ศึกษา 2558 พบว่ามีโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 6 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 9 โรงเรียน และขนาดเล็ก จำนวน 17 โรงเรียน และจำนวนนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวน 19,501 คน จำนวนนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวน 6,101 คน จำนวนนักเรียนโรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวน 6,980 คน และจำนวนนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวน 4,285 คน ในส่วนของจำนวนครู มีจำนวนทั้งหมด 1,777 คน มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคล้ายคลึงกัน และในการดำเนินงานในโรงเรียน พบว่า ปัญหาหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียน คือปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบมาจากหลาย ๆ ด้าน เช่น ฐานะยากจน ปัญหาครอบครัว สมรส ปัญหาการปรับตัว ต้องคดี การเจ็บป่วย ย้ายตามผู้ปกครอง หาเลี้ยงครอบครัว และปัญหาอื่น ๆ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ต้องมีการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะส่งเสริมให้นักเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษากำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26, 2558: 11)

ผู้วิจัยในฐานะของครูที่รับผิดชอบในการดูแลให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้ทำการวิจัย สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา องค์ประกอบ และแนวทางการพัฒนาระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อใช้ข้อมูลเป็นฐานในการพัฒนาระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนที่ประสบปัญหาดังกล่าวข้างต้นสามารถที่จะเรียนจบหลักสูตรตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด โดยใช้ระบบการป้องกันการออกกลางคัน

ของนักเรียน ที่เน้นกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีความชัดเจนมีการประสานความของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนจบหลักสูตรตามที่สำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐานกำหนด จากเหตุดังกล่าวข้างต้นนับเป็นพันธกิจสำคัญของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาทุกระดับที่จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีขีดความสามารถในการดำเนินชีวิต มีทักษะในการหลีกเลี่ยงและแก้ไขปัญหาอย่างถูกวิธี แต่การดำเนินงานระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ยังไม่ปรากฏผลการดำเนินงานว่าบรรลุผลสำเร็จตามหลักการไปแล้วมากนักน้อยเพียงใด ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 35 โรงเรียน ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา องค์ประกอบ และแนวทางการพัฒนาระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและให้บริการเกี่ยวกับระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา ระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

3. เพื่อพัฒนาระบบการป้องกันการออก กลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

## วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่ง หมายการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบระบบ การป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับ สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งตรวจสอบ ความเหมาะสมขององค์ประกอบ ได้แก่ ผู้ทรง คุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพ ปัญหา ระบบการป้องกันการออกกลางคันของ นักเรียน สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ในสังกัดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 35 โรงเรียน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 105 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนในสังกัดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา

2558 โดยเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มประชากร ทั้งหมด รวมทั้งสิ้น 70 คน

ระยะที่ 3 การพัฒนาระบบการป้องกันการ ออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียน สำหรับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กลุ่มผู้ให้ ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ประเมินระบบ (โดยประเมิน ความถูกต้อง/ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ ความเป็นประโยชน์หรือความคุ้มค่า) ได้แก่ ผู้ทรง คุณวุฒิจำนวน 7 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบระบบ การป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับ สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นแบบประเมิน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อยืนยัน องค์ประกอบ

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา ระบบการป้องกันการออกกลาง คันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับตามแนวของลิเคอร์ท์ ครอบคลุมองค์ ประกอบของการออกกลางคันของนักเรียน ทั้ง 6 องค์ประกอบ

ระยะที่ 3 การพัฒนาระบบการป้องกันการ ออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยใช้แบบประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบการ ป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้



ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา ระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การพัฒนาระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียน สำหรับ

สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

## ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แล้วประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ ผลปรากฏดังนี้

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมเป็นรายด้าน

องค์ประกอบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านตัวผู้เรียน	4.54	0.11	มากที่สุด
ด้านครอบครัว	4.38	0.17	มาก
ด้านสังคม	4.46	0.15	มาก
ด้านสถานศึกษา	4.51	0.16	มากที่สุด
ด้านครูผู้สอน	4.52	0.11	มากที่สุด
ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	4.50	0.20	มาก
รวม	4.49	0.11	มาก

จากตาราง 1 แสดงว่า องค์ประกอบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านตัวผู้เรียน ด้านสถานศึกษา และด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านครอบครัว ด้านสังคม และด้านหลักสูตรและการ

เรียนการสอน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหาในระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26



**ตาราง 2** แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพปัจจุบันการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้าน

การป้องกันการออกกลางคัน	สภาพปัจจุบัน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านตัวผู้เรียน	3.49	0.28	ปานกลาง
ด้านครอบครัว	3.51	0.22	มาก
ด้านสังคม	3.45	0.24	ปานกลาง
ด้านสถานศึกษา	3.77	0.28	มาก
ด้านครูผู้สอน	3.90	0.27	มาก
ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	3.85	0.34	มาก
<b>รวม</b>	<b>3.64</b>	<b>0.11</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 2 แสดงว่า สภาพปัจจุบันการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ

มาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านสถานศึกษา ด้านครอบครัว ด้านตัวผู้เรียน และด้านสังคม

**ตาราง 3** แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพปัญหาการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้าน

การป้องกันการออกกลางคัน	สภาพปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านตัวผู้เรียน	3.39	0.30	ปานกลาง
ด้านครอบครัว	3.37	0.37	ปานกลาง
ด้านสังคม	2.91	0.35	ปานกลาง
ด้านสถานศึกษา	2.24	0.19	น้อย
ด้านครูผู้สอน	2.21	0.24	น้อย
ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	2.31	0.25	น้อย
<b>รวม</b>	<b>2.77</b>	<b>0.15</b>	<b>ปานกลาง</b>





จากตาราง 3 แสดงว่า สภาพปัญหาการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านตัวผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านสังคม ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านสถานศึกษา และด้านครูผู้สอน

จากการศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) มาสังเคราะห์เพื่อนำไปสู่การออกแบบระบบการป้องกันการออกกลาง

คันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้ระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1. ที่มาและความสำคัญของระบบ 2. วัตถุประสงค์ของระบบ 3. เป้าหมาย 4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5. โครงสร้างของระบบ 6. เนื้อหาประกอบด้วย 7. แนวการจัดกิจกรรม 8. เทคนิคและเครื่องมือ 9. การประเมินผล

4. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงดังตาราง

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ที่มาและความสำคัญของระบบ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของระบบ	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เป้าหมาย	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
5. โครงสร้างของระบบ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
6. เนื้อหาประกอบด้วย	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
7. แนวการจัดกิจกรรม	4.60	0.55	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
8. เทคนิคและเครื่องมือ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
9. การประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.69	0.29	มากที่สุด	4.78	0.16	มากที่สุด



จากตาราง 4 แสดงว่า ระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และระดับความเป็นไปได้ของระบบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน โดยรวมมีระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เช่นกัน

## อภิปรายผล

1. องค์ประกอบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ส่วนใหญ่มีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านตัวผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านสังคม ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน และด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน แล้วทำการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่า

เฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านสถานศึกษา ด้านครอบครัว ด้านตัวผู้เรียน และด้านสังคม

2.2 สภาพปัญหาการป้องกันการออกกลางคันของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านตัวผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านสังคม ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านสถานศึกษา และด้านครูผู้สอน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีข้อจำกัดเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของงบประมาณและบุคลากร และระบบการบริหารจัดการที่เป็นอยู่ในขณะนี้ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการประสานการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตั้งแต่ขั้นตอนของการวางแผนจนถึงการปฏิบัติงาน จึงอาจทำให้ไม่สามารถระดมทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร สอดคล้องกับมธุริน แผลงจันทร์ (2554: 76-80) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ทั้ง 5 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับธงชาติ สอนคำ (2554: 55-60) ศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนบ้านกล้วยทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมทุกด้าน ปัญหาการออกกลางคัน



ของนักเรียน โรงเรียนบ้านกล้วยทอ อยู่ในระดับ ปานกลาง ชีสาพัชร์ โกสิยรัตนาภิบาล (2555: 56-61) ศึกษาปัญหาการออกกลางคันของ นักเรียน โรงเรียน บ้านจันทเฉลิม สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โรงเรียนบ้าน จันทเฉลิม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง ดวงใจ หอมหวาน (2555: 58-59) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วย เหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตอำเภอ ปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยองเขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ประถมศึกษาเขตอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 จำแนกตามประเภทในการสอนและขนาดของ โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนิน งานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ประถมศึกษาเขตอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 โดย รวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. ระบบการป้องกันการออกกลางคัน ของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และระดับ ความเป็นไปได้ของระบบการป้องกันการออก กลางคันของนักเรียน โดยรวมมีระดับความเป็น ไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ เช่นกัน

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการ วิจัยไปใช้

1.1 ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วย เหลือนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรถือนโยบาย ที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ควรสร้างความ ตระหนักให้เห็นความสำคัญของระบบมีการ นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการทำงานอย่างจริงจัง เพื่อให้ครูและผู้ปกครองได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบ

1.2 ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อ ทบทวนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับครู ประจำชั้นและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยภาค เรียนละ 1 ครั้ง

1.3 โรงเรียนควรมีทีมงานพัฒนาคุณภาพ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.4 ควรจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนัก เรียนเป็นระบบหลักและพัฒนาควบคู่ไปกับ ระบบการเรียนรู้ ระบบกิจกรรมนักเรียนของ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.5 สถานศึกษาควรมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนโดยการใช้ ข้อมูลภายในโรงเรียนเช่นครูเพื่อนเป็นข้อมูลเพิ่ม เต็มในการคัดกรองนักเรียน

### 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้ง ต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผล ต่อการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26

2.2 ควรมีการศึกษาผลการดำเนินงาน กับประชากรที่เป็นนักเรียน ผู้ปกครองและคณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นข้อมูลใน



ภาพรวมที่กว้างขึ้น

2.3 ควรศึกษาในเชิงคุณภาพในโรงเรียน  
ที่มีผลงานดีเด่นด้านการดำเนินงานระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษาและระดับประเทศเพื่อเป็นรูปแบบ  
ตัวอย่างในการพัฒนาที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

## เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.). 2546.
- กัญญา บัวไสว. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 9(ฉบับพิเศษ) ; 15-30.
- ชีสาพัชร์ โกลิย์รัตนภิบาล. (2555). *การศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนบ้านจันทเขลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงใจ หอมหวาน. (2555). *ปัญหาและแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเขตอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธงชาติ สอนคำ. (2554). *การศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนบ้านกล้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2*. การค้นคว้าอิสระ ค.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- มธุริน แผลงจันทิก. (2554). *การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5*. สารนิพนธ์ ค.ม. ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. (2558). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2558*. เอกสารลำดับที่ 5/2558. มหาสารคาม: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.